

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америк ПЯТЬ ЦЕНТИВ Закордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

НАЛАДНУЮТЬ ТРАНСПОРТОВУ СИСТЕМУ ДЛЯ ВОЄННИХ ПОТРЕБ

Вашингтон, 11 вересня. — Кожну ділянку транспорту в Злучених державах, починаючи від залізничних ліній, а кінчаючи на приватних автомобільних підприємствах, перевіряє тепер Рада Красних ресурсів Безпеки, щоб мати все готове на випадок війни. Іде про одночасну контроль всіх транспортних засобів і їх координації. Оприлюднювання вислідів контролю буде йти вперше в винятковий період в поодинокі ділянки. Досі об'єкти контролю сім груп. Контролю відбудуть урядовці складені з представників війська й цивільних бюр. Все те є частиною підготовки загальної мобілізації, яка включася теж контролю перевозних засобів.

ВІДЛОЖЕННЯ СТАЛЕВОГО СТРАЙКУ НА 10 ДНІВ

Пітсбург, Па. 11 вересня. — Сьогодні є повні вигляди на відложення страйку в сталівнях на десять днів, тобто до 25 вересня. — Страйк початково був заповіджений на вітторок 13 вересня. Коли президентська комісія вийшла з переданням, щоб відложити страйк на десять днів і впровадити формулу для порозуміння між підприємствами й робітниками, підприємці згодилися на передаття, а голова юнії сталевих робітників, Едмунд Морей, теж виявив прихильність до такого плану. Він обіцяв порозумітися з іншими урядовцями юнії і прислати свою формальну відповідь негайно. Не зважаючи на мирний настрій обох сторін у страйку, багато робітників може втратити роботу тому, що в околиці Пітсбурга вибух страйк місцевих залізничних робітників у Юніон Рейлрвд.

ГРОМАДЯНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ НАЛАДНАННЯ СТРАЙКУ НА ЗАЛІЗНИЦІ

Ст. Луїс, Мізурі. — Після двох днів страйку на залізничній лінії Мізурі-Пасифік організовано громадянський комітет, для наладнання страйку. Тимчасовим головою комітету є д-р Елмер Е. Гілперт, професор конституційного права в університеті Вашингтон. Комітет поставив собі за ціль звести докупи, представників залізничного підприємства й залізничного братства, в якому організовані робітники. Після вибуху страйку минулої п'ятниці обі сторони відмовилися вести переговори. Тепер є вигляди, що вони зійдуться на розмову. Залізниця Мізурі-Пасифік поширена на просторі 7,200 миль обслуговує численні підприємства та довозить пошту, тому страйк став дошкідливим для широких кол населення.

АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ АКАДЕМІЧНОЇ СВОБОДИ

Нью-Йорк. — На 29 зібранні Міжнародного Конгресу Американців, який відбувся при співучасті 300 знавців антропології, етнології й географії в приміщенні Музею Природничої Історії, ухвалено резолюцію в справі академічної свободи. Резолюція домагається виключення расових і національних та ідеологічних різниць і признання повної свободи в наукових дослідках без огляду на політичні переконання.

ЩЕ ОДНА ПРОБА З СУПЕР-РАКЕТОЮ

Ліс Крусес, у стеїт Нью-Мексик. — Найновіша американська супер-ракета Вікінг II, випущена попереднього вітторка для пробного польоту в небесні простори, підлетіла на 35 миль вгору і повернулася назад на землю. Саме тому, що вона повернулася, полет вважають за невдачний, однак досвід будуть використані при висилці дальшої ракети в простори, з назвою „Експрес до Місяця“. Команда повітряних сил заповідає, що нова супер-ракета буде новою пружиновою („Турбовою“) ракетою і буде пущена в 1954 р. До часу відосконалення нової ракети треба вважати бомбардувальники ВІ-36 головною повітряною американською зброєю.

ПОМЕР ЧЛЕН ВЕРХОВНОГО СУДУ, ВІЛІ РОТЛЕДЖ

Йорк, у стеїт Мейн. — Член Верховного Суду Злучених Держав, Вілі Влант Ротледж, помер від удару крові на мозок, у 55 років життя. Це був восьмий з чотирьох судій, назначених на високі становища през. Рузвельтом т 1943 р. Він буде похоронений у Вашингтоні. Це вже другий член Верховного Суду помер впродовж одного місяця часу.

КОМУНІСТИ ЗМІНИЛИ СТАТУТ ПАРТІЇ, ЩОБ НЕ ПОПАСТИ ПІД ЗАКОН ПРО ЧУЖИННИХ АГЕНТІВ

Нью-Йорк. — Підчас судової розправи проти провідних комуністів у п'ятницю минулого тижня складав добровільно свідчення підсудний Карл Вінтер, президент Комуністичної партії в стеїт Мішиген. Він свідчив, що партія перемінила свій статут в 1945 р. не на те, щоб почати революційну роботу, тільки на те, щоб не попасти в колізію з законом про обов'язкову реєстрацію чужинних агентів. Описав Вінтер дав широкі висвітлення про можливість насильної революції.

КОМОН КОЗ ПОШИРИТЬ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

Нью-Йорк. — Організація „Комон Коз“, звісна зі своєї протикомуністичної діяльності, відбуде наради з представниками молоді в справі енергійного поборювання комунізму. Мають бути улаштовувані лекції й зібрання по молодіжних організаціях для протидії ланці совєтській пропаганді. Новий відділ стоятиме під провідом Волтера Нілсона, ветерана другої світової війни.

ЧУЖИННИ СТАДУНТИ ОБ'ЇЗДЯТЬ ЗДА

Нью-Йорк. — П'ятдесят сім студентів і три студентки, які покінчили студії інженерії й природничих наук у двадцяти чужинних країнах, виїхали двома автобусами в подорож по стеїтах для відвідин різних установ. Студенти покінчили щойно Масачусетс Інститут Технології. Поїздки фінансує Красне Товариство Вирішників.

Помер Михайло О. Гайворонський

В неділю, дня 11 вересня ц. р., в годині 8. ввечері, помер у Форест Гіле, Нью-Йорк, по довгий та важкій недугі Михайло О. Гайворонський, 6. старшина Українських Січових Стрільців та визначний сучасний український композитор, особливо відомий по цілій Україні як автор популярних стрілецьких пісень. Заслуги Покійного М. Гайворонського для піднесення культури української пісні в Америці, збагачення її репертуару та шпелення у тут роджену українську молоді любові і поваги до цієї пісні, прямо неоцінені. Його велика композиторська спадщина обіймає багато творів, ще неопублікованих, але вже те, що є загально відомим, запевняє М. Гайворонському вічне місце у ряді кращих представників українського музичного мистецтва.

Михайло Орест Гайворонський народився 1892 р. в Заліщиках, Західна Україна. Уже в дитинстві хлопцем вчився на скрипці й співав у хорі, а маючи 12 років диригував церковним хором. Вступивши до учительської семінарії в Заліщиках, веде студентський хор і духову оркестру. В 1911 році хор вперше виконав його композицію „Ой вилетів орел“. Закінчивши семінарію, студіював музику у Вищій Музичній Інституті М. Лисенка у Львові. В 1914 році учительський хор на Всеукраїнськ. Учтельськ. Зізді виконав більшу композицію М. Гайворонського до слів О. Олеса „Діть!“ Того ж року появилися його чотири хорові композиції у видавничстві „Ліра“. Вступивши до Українських Січових Стрільців, організує хор і починає компонувати нові воєнно-стрілецькі пісні для того хору, як: „Пройшли гори, Хлопці аларм, Нема в світі, Слава-слава та інші. Потім почався вже піриша праця Гайворонського як організатора військових оркестрів у УСС, а потім в Українській Армії, де він дістав почесний титул головного капелмайстра. Прибувши в 1923 році до Злучених Держав, спершу до міста Вунсакет, Ровд Айленд, зараз взявся за свою улюблену працю, організування оркестри з молоді, що потім продовжував на більшій розмірі в Нью-Йорку. Був постійно в контакті з усіма нашими громадами, зокрема з нашими диригентами, як тут, так теж з більшими нашими осередками в Канаді, допомагаючи всюди підняти мистецький рівень наших концертів новими творами. Свято, яке відзначає громадянство влаштувало 18 грудня 1932 р. в Нью-Йорку в честь М. Гайворонського, перемінюючи у величаву, сердешну маніфестацію, в якій взяв участь геніальний диригент Олександр Кошиць, одушевлений особливо Гайворонського композицією „Живи Україно“. Перебуваючи в Америці У.С.С. виступили тоді в одностроїх, зішлись громадою наші учителі і любителі музики, а хор „Вандурист“ під орудою Г. Палажкі, та артисти Марія Гребенюк і Петро Ординський відігнали більшу кількість композицій Гайворонського, між ними: „Живи Україно, Шумить-гує дівочонька, Коло млина, Широкий Луг, Накрила нічка, Ой нагнута, Синя чічка, Ой козаче мій, Ой казла мати, Вилетіли орли, Ми по таборах, та цілий ряд інших. Гайворонського скрипкою Сутіу В-Дур відіграв тоді відомий скрипач і композитор Роман Придаткевич. Другу величаву маніфестацію в честь Гайворонського влаштували в Нью-Йорку 18-го березня 1934 року сім злучених хорів з Нью-Йорку, Ньюарку, Джерсі Сіті, Ньюкерсе, Порт-Амбоя, Елизабет і Байону. Закінчивши з віданням музики студії на Колумбійському університеті в Нью-Йорку, М. О. Гайворонський під час свого побуту в Злучених Державках створив велику кількість композицій, між ними більші твори, як „Залізна острога“, „Синя чічка“, „Довбуш“ та інші. В тому часі він приготував і видав збірник подільських, волинських, гунюльських, лемківських, карпато-українських, бачанських, як теж білоруських пісень. Не зважаючи на важку недугу та хоча прикутий до ліжка, Пакийний продовжував свою творчість і в останніх роках. Величаві фестивалі української молоді митрополітальної округи Нью-Йорку і Нью-Джерсі, включно з цьогорічним „Гомоном України“ були ділом його музичного оформлення. На останньому фестивалі виконало теж його оригінальну композицію „Пісня Мазепи“, („Нехай вічна буде слава, же през шаблю маси права...“), що була вже однією з останніх композицій його творчого життя.

Крім своєї музичної праці, Покійний найвище інтересувався всіми проявами українського життя по обох боках океану, та був одним з найбільших оборонців, заступників і меценатів українських скитальців. Все своє життя і до останніх його хвилин Покійний Українкою і для України жив та для неї творив.

Кілька днів перед своєю смертю, Покійний висловився та прийняв Св. Тайни, а Дружині та своїм приятелям дав останні розпорядження щодо своєї творчої спадщини. Залишив Дружину, д-р Неонілю Пелехович-Гайворонську, яка майже чудом вдержувала важко хворого при житті довгі роки та дала можливість появитися неодній новій композиції.

З покійним Михайлом О. Гайворонським відійшов в могилу один з найкращих Синів України. Вічна йому Пам'ять!

Тіліні останки покійного Михайла О. Гайворонського лежать від понеділка в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Іст 7. Ст. в Нью-Йорку. У вітторок в годині 8-мій ввечері там же буде відправлена Панахида. Похорони Покійного відбудуться в середу, дня 14-го вересня, рано з церкви св. Юра при 7-мій вулиці в Нью-Йорку.

УКРАЇНЦІ ШИКАГА ДАЮТЬ ПРИКЛАД В РЯТУНКОВІЙ АКЦІЇ

Шикаго, Іл., 12 вересня. (Телефоном). Вчора, в церковній залі св. Миколая, відбулися тут громадські збори в справі критичного положення переселенців акції. З відповідною доповіддю виступив директор європейської місії ЗУАДКомітету, адв. Роман Смух, а на зборах були заступлені всі місцеві церкви і організації. Беручи до уваги критичне положення цілої справи, прийняв одноголосно схвалили робити всі заходи на дальше приміщення якнайбільшої кількості родин нових імігрантів а на переселенці цілі ЗУАДКомітету відразу зложених \$1,500. Треба відмітити, що українська громада в Шикаго досі вже прийняла около 400 нових імігрантів і ними заопікувалася. Треба сподіватися, що в цій рішальній і критичній стадії переселенців акції за прикладом українців в Шикаго підуть і всі інші українські громади.

СЕНАТСКА КОМІСІЯ ПРИЙНЯЛА ПРОГРАМУ ОЗБОРОННЯ ЄВРОПИ

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних відносин ухвалила майже в цілості програму озброєння Європи так як цього домагається адміністратія Трумана. Загальні фонди на зброєння мають об'єкти суму \$1,314,010,000. Всі гроші мають піти на потреби Європи, за винятком \$75,000,000 які призначено на непередбачені ближче цілі на Далекому Сході. Ці гроші матиме прав вжити президент відповідно до потреби.

З НЬОПРСЬКОГО ВІЧА В СПРАВІ ПРИСПІНЕННЯ ПРИЗІДУ СКИТАЛЬНИКІВ

Нью-Йорк. — Отаранням Об'єднаного Комітету Нью-Йорських Українських Товариств відбулося в аудиторії школи св. Юрія при Шостій вулиці в п'ятницю 9 вересня віче в справі приспінення допомоги для приїзду й розміщення прибуваючих скитальників. Віче відкрив і йому проводив адв. Микола Гаврилко, звіт з європейської місії та інформації про труднощі з переселенням реферував адв. Роман Смух, а про завдання української іміграції зі становища національного реферував Василь Мудрий, б. голова укр. парламентарної репрезентації в Польщі. Численні запити вказували на заінтересування громадянства порушеними справами. Авдігорія, в числі 300 осіб, складалася з подавляючої частини із ново-прибулих з Європи імігрантів.

НІМЦІ ВИБИРАЮТЬ СВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Франкфурт, Німеччина, 12 вересня. — Нововибраний парламент західно-німецької федеративної республіки вибере сьогодні ввечері свого першого президента. Тим самим німці матимуть знову вибраного голову держави, вперше від смерті маршала Павла фон Гінденбурга, після смерті якого в 1934 році Гітлер сам був іменував себе „райхсфюрером“, касуючи пост президента. Президентом вибратимуть всіх 804 осіб, всі вибрані послы в новому парламенті і така сама кількість делегатів, що репрезентуватимуть уряди кожної зі сфедерованих країн. Початково передбачувалося, що одним кандидатом на президентське буде провідник вільних демократів, Теодор Геус, якого підтримує теж переможна у виборах християнсько-демократична партія. Натомість сильна соціалістична партія відмовилася підтримати кандидатуру та заповіла відвигнення своєї власної, правдоподібно свого провідника, д-ра Шумахера.

ПОЛІТІСНІ ФІНАНСОВІ ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ СОЮЗНИХ ЦИВІЛЬНИХ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 12 вересня. — Американський високий комісар і військове командування видали вчора спільне розпорядження, модифікуючи з сьогоднішнім днем цілий ряд фінансових обмежень для цивільних осіб союзних націй. Новим розпорядком дозволяється кожному американцеві та приналежним до інших союзних націй мати сто доларів готівкою та виходити з німцями, у фінансові трансакції, купно і продаж власності, в німецьких марках.

М'КЛОЙ ПАТРОНОМ НІМЕЦЬКОГО МІСТА

Ротенбург, Німеччина, 12 вересня. — Населення цього міста іменувало американського високого комісара, Джана Дж. МекКлоя, своїм патроном, віддаючи йому за врятування міста від руїни. Це трапилося під кінець війни, як війська ген. Джекоба Деверса були оточені в Ротенбургу і як генерал був рішеним брати місто приступом. МекКлой, що був тоді заступником секретаря стеїту і знав про красу та історичність того міста з оповідань своєї матері, просив генерала, щоб той пощадив місто і генерал його послухав.

ЧЕСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО ПРОТЕСТУЄ

Прага, 12 вересня. — Чеський уряд видав розпорядження, на підставі якого студенти теології зобов'язані слухати лекцій соціальних наук. У зв'язку з цим католицьке духовенство зі своїми гієрархами зголосило протест, вважаючи це безправним втрутанням уряду в традиційні права Церкви.

ГРУПА ПОЛЬСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ ВІД УРЯДУ

Варшава, 12 вересня. — Група католицьких священників зголосилася до комуністичного президента Берута, прохачи допомоги виконувати їх обов'язки, всупереч становищу польської гієрархії. Це вважається за чергову комуністичну інтригу в рамках боротьби проти церкви.

РЕКОРДОВИЙ СТАН ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Париж, 12 вересня. — Французький міністер Фінансів, промовляючи в річницю битви над Марною, заявив, що Французька продукція досягнула тепер стану з 1927 року, що був роком найбільшого розвитку і добробуту для французького господарства. Він заявив, що теж у фінансовому положенні французький франк тепер „виграє битву Марни“. Міністер заповів, що в цьому році уряд вже вперше пропонує парламентові проект бюджету нормальним порядком та в нормальному балансі. Річницю битви над Марною, що в 1914 році врятувала Париж, обходили з великими вшануваннями в Парижі та в інших місцевостях. Прем'єр Кей, в пресовому інтерв'ю з нагоди річниці його вибору на прем'єра, заявив, що комуністи і де-голісти знову зросли б в силу та були б загрозой для теперішнього режиму Франції, якщо б Плян Маршала не мав успіху.

КОМАНДАНТ МАДЯРСЬКОЇ АРМІЇ ЗАРЕПОРЯДКОВАНІЙ ПІД ЗАКИДОМ „ЗМОВИ“

Будапешт, 12 вересня. — Комуністичний уряд Мадярищини заарештував головного інспектора мадьярської армії, ген. Пальфі, обвинувачуючи його в змові, обвинувачуючи його в змові проти режиму, зраді, шпигунстві та в ряді інших злочинів. Генерал Пальфі відповідале перед комуністичним судом різночасно з бувшим міністером закордонних справ, Лашло Райком, обвинуваченим в таких самих провинах. Комуністична преса подає, що обидва ці визначні комуністичні діячі мали діяти в порозумінні з маршалом Тітом й американською розвідкою та були головними особами в змові проти теперішнього режиму.

МОЖЛИВІСТЬ НОВИХ ВИБОРІВ В ДАНІЇ

Копенгаген, Данія, 12 вересня. — Розв'язання теперішнього парламенту та проголошення нових виборів вважалося в місцевих політичних колах найбільш правдоподібним виходом з теперішньої кризи, що повсталла в наслідок суперечностей між урядом та парламентом. Уряд вніс до парламенту законопроект про дальше вдержання раціоналізації цілого ряду продуктів та націоналізації деяких ділянок господарства, проти чого с парламентарія більшість.

СОВЕТИ ВІДНОВЛЮЮТЬ НІМЕЦЬКУ „ПОШТАФФЕ“

Берлін, 12 вересня. — Західно-німецька преса подає на основі достовірних інформацій, що Совети в своїй зоні Німеччини відновлюють німецьку воєнну авіацію в рамках створеної ними „народної поліції“. Вона мала б початково складатися з 200 літаків, давніших німецьких і найновіших совєтських типів. Вишколом пілотів керуватиме гітлерівський полковник Гартнак, що під час війни здезертирував до Совєтів.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з поведінки (англійською Частинкою):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Address: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОЛЯРИ І ПОЛІТИКА

В середу почалися у Вашингтоні наради представників Великої Британії, Канади та Злучених Держав, які називаються "доларовими" чи "економічними". Такими вони видаються широкому загалові, що тільки чує і читає про гроші. Та щоб їх вагу як слід розуміти, треба одночасно вважати їх теж і "політичними", та ще такими, що заважають не тільки на Великій Британії, яку приходить у першу чергу рятувати, але й на західній Європі, а навіть на цілій боротьбі з комунізмом та московським імперіалізмом. Одне не багато таких, що цю справу так розбирають, слухаючи тих передових умів, що пишуть чи говорять про ці наради як "найважливіший мент".

Виявляється, що гуманний План Маршала свого не осягне, коли не прийде з Америки ще більша фінансова допомога Англії та західній Європі. Теж немає двох думок, що фінансово-економічне захитання Англії спричинить захитання цілого Плян Маршала і всього того, що на ній будується. Тільки тому, що цю справу промовчано, не диво, що як з боку американського загалу, так і британського не виявлено досі особливого зацікавлення такою важливою конференцією.

Правда, писалося багато в Америці й Англії про долари і девальвацію британської валюти, але воно виглядало більше на "фамільний" грошевий порух, а не розмови про те, яка система ліпша: капіталістична, чи соціалістична. Така дискусія тепер притихла, але не замовкла. Е. Т. Ліч, що перебував довгий час в Англії, переконує нас, що далі в статтях про "британський соціалізм" як "хворобу" та те, що є величезна прірва між ним і американським способом життя, якому цей соціалізм заповідає такий самий упадок, як і комунізм. Знов відомий соціалістичний провідник, Нормен Томас, називає це "гістерією" і запевняє нас, що в Британії "триумф демократії". Колумніст О'Донел звертає в інший бік і нагадує розмову з Петриком Кенеді, американським послом у Лондоні, яку мав у вересні 1939 року, в часі якої Кенеді нарікав на Рузвельта за те, що натискає на нього, щоб переконав британський уряд, що треба випустити війну Німеччині. Ця "пригадка" О'Донела мала би бути свого роду коментарем до цього, чому Британія домагається не "милостині", як висказався британський міністер закордонних справ Бевін, а чогось іншого, вражаючи, що її важке економічне положення є наслідком другої світової війни. Маючи на увазі світове положення ліберал Френк Кінгдон атакує державного секретаря Джана В. Снайдера, що є передсідником вашингтонської конференції та не дуже схильний видавати далші біліони доларів навіть на рятування Англії. Каже, що Снайдер добрий на "неодмінного" скарбника товариського клубу, а не на передсідника конференції, в якій важиться доля світу, а не золоту.

Як же ж глядіти на ці справи?

У Вашингтоні таки важиться доля Великої Британії як однієї з трьох світових потуг. Ця потуга, як глядіти на неї сьогодні навіть з чисто американського інтересу, є потрібна Америці в "холодній війні" з комунізмом і московським імперіалізмом. Без Британського Камонвелту-у Злучені Держави такі не будуть в силі вивязатися з цієї провідної ролі в світі, яка їм тепер припала. Провал Великої Британії був би теж провалом демократичного світу і перемогою Кремля. Оці речі є для нас найважливіші й вони повинні і мусять заважувати у вашингтонських економічних нарадах представників Англії, Канади та Злучених Держав, а в дальшу чергу теж і представників інших демократій.

S. O. S.

Як на розбурханих хвилях океану потапає корабель, він шле в етер беззастанне С.О.С. — Спасайте Наші Душі! — аж доки вода не залізе і не затопить його. Тоді всі інші кораблі на морю і в портах не втрачають ані одної хвилини, звертають зі своїх шляхів, залишають всі інші справи і поспішають на рятунок тому, що потапає, поспішають "спасати душі" тих, що в смертельній небезпеці. Це вважається самозрозумілим обов'язком. Тоді ніхто не питається, який це корабель, чий він і хто на ньому є та чому він топиться. Його беззаперечно і безумовно рятується!

Подібне С.О.С. несеться тепер кожного дня від ЗУАДКомітету в справі українських скитальців. Їх бо положення цілком відповідає корабелю, що топиться. З тою тільки різницею, що їх є багато тисяч та що загибель грозить їм після довгих терпіння і в обставинах, де є всі можливості рятунок.

Допомогово-рятункову акцію ЗУАДКомітет веде вже п'ять років, але його потреби і заклики до всебічної допомоги всього нашого загалу ще ніколи не були такі наглічі і такі необхідні як тепер. Можливо, що наш загал вже при звичає до подібних закликів, можливо, що вони вже збудені, можливо, що один-чи другий має причину сказати, що він вже дав їм допоміг. Але це в нічому і нікого не звільняє від обов'язку відгукнутися на теперішнє С.О.С. Комітету і поспішити на рятунок тим нашим братам, що топяться.

Від деякого часу в кожному числі і чи не на кожній сторінці нашої преси, зі "Свободою" на чолі, лунає це С.О.С. ЗУАДКомітету в справі українських скитальців. Це не є звичайна собі кампанія, яку цей Комітет веде постійно. Це є найбільш наглі і найбільш критична справа в цілій дотеперішній роботі Комітету. Во в Європі залишається ще кілька десятків тисяч наших рідних братів і сестер, що будуть залишені на загибель, якщо ми їх не врятуємо в найближчих днях. Ми маємо можливість їх врятувати. Це велику частину з них ЗУАДКомітет може переселити до цієї країни, якщо тільки наші громади, наші парафії і організації та поодинокі наші громадяни дадуть їм бодай тимчасово — переходище приміщення. В Європі поступово вже ліквідуються табори; в короткому часі, вже не за цілий рік, буде ліквідована теж всяка міжнародна допомога скитальцям і всі вони будуть залишені напризволяще серед чужого і ворожого моря та з кожноразом загрожують полати під червоний від крові їх батьків і матерей, братів і сестер, серп

і молот жорстокого ката з Кремля. Тепер ми ще маємо можливість їх врятувати і на нас усіх впало б прокляття, якщо б ми того не зробили.

До нас, вілних громадян цієї вільної країни, несеться з-за океану розпучливе С.О.С. наших братів і сестер, що потапають. Його повторює ЗУАДКомітет. Рішальним для рятунок в таких обставинах є вже не тиждень, але дні і прямо хвилини. Тут вже не час на дискусії і переконання, бо заки ми переконані, що справді треба рятувати, тоді вже не буде кого та не буде можливості рятунок. Сьогоднішнє С.О.С. промовляє вже тільки до нашої душі та до нашого серця. Будемо

Улас Самчук.

Творчість і меценатство

Розмах творчої людської мислі позначає ціле дев'ятнадцяте століття на всіх ділянках культурного кругу нашої епохи. Основні наші мистецькі досягнення, всі головні здобутки в ділянці техніки, найважливіші відкриття в хемії й медицині, все то якимсь дивним дивом концентрується якраз в цьому відтинку часу. Література, музика, малярство, початки парової машини, електрика, зародки автомобільництва й летунства, все то запліднилось, виникло і взяло розгін якраз тоді і якраз все разом.

Очевидно були на то якісь конкретні причини. Урожай в природі спричинює відповідне підсоння і відповідний ґрунт. Чи не ці самі закони правили і в цьому випадку? Творчість потребує підсоння. Мисль завжди десь зріє і не все одио де і як це діється. Передумовою бування творчої мислі є мир, свобода і достатня верства достатньо культурного суспільства. Мир, як повітря, свобода, як сонце і суспільство, як верства доброго чорного чорнозему.

Минуле, дев'ятнадцяте століття, можливо, найбільше відповідало цим вимогам. Після наполеонівських війн настає довгий період миру. Деякі війни, що там чи там виривали, мали завжди локальний характер. З розквітаванням широких верств населення кінчається період формального невілнництва. Ідеї французької революції стають власністю сиве всієї провідної верстви світу. А найголовніше, починають діяти ті сокровенні і таємничі сили людського суспільства, що засадничо є продовженням самих творців; ті, що творять верхівку суспільства, ті, що носять в собі сенс та вияв аристократизму духа.

людьми, будемо християнами, виправдаймо горду назву американських українців і поспішаємо їм на рятунок! Поспішаємо всі як один, бо тільки так зможемо їх врятувати! Хай не буде ні одної української громади, ні одної української парафії і ні одного американського українського громадянина, що по своїм силам не взяв би участі в цій рішальній рятунковій акції! Хай не буде ні одної української родини в цій країні, яка прийняттям на тимчасове мешкання скитальчої родини та грошевою жертвою на рятункову акцію ЗУАДКомітету не відгукнулася б на ці розпучливі заклики рятунок. Рятуймо їхні душі! Бо як ми мовчимо, то заговорить каміня, проклинаючи нас!

Це ті елементи людства, що не лише життя несуть, але й життя запалюють; ті, що беруть на себе фактичні обов'язки культуротворення. Дев'ятнадцяте століття, як виявилось, було бодай саме людським цього вияву і ще треба підкреслити, що повстала та мисль дивом концентрується якраз в цьому відтинку часу. Література, музика, малярство, початки парової машини, електрика, зародки автомобільництва й летунства, все то запліднилось, виникло і взяло розгін якраз тоді і якраз все разом.

Всяка творчість вимагає вкладу передовсім уваги благородних душ і сердець. Подруге вона вимагає також вкладу певних матеріальних засобів. Без тих передумов самі творці і також їх творчість не будуть мати спроможності розгорнутися на всю широту. Творчість без уваги суспільства або творця, якої всі татари понесуть лише сам творець (як це переважно буває у нас українців), така творчість лишиться в певних межах щось на подобу рослини планканої в горшку. Сильна велика творчість конечно вимагає такогось великого морального простору. Вона жадає на велику славу, на великі засоби естетики, на великі і просторі обрії сприймання.

З приводу цього пише Ріхард Вагнер своєму тестеві Францу Лістові:

"І коли це стається (тобто навал творчого напруження), мушу знов відмовлятися дійсності, мушу знов кидатися у хвилі мистецького бування, щоб заспокоїти себе у цьому зарозумілому світі, мушу допомогти своїй фантазії, підсилити і збільшити свою силу уявлення. При тому я не можу жити, як собака, спати на соломі і мочити у якихсь помиях; мого сильно подразнене, гарне, надзвичайне вибагливе, ніжне і

Микола Коколюський.

ДЕСЯТЬ ЛІТ ТОМУ

Хіба напиться зілля-рути і зашляхнеться божественним чадом, щоб з серця вирвати, забути тебе, блакитна, соняшна Голландо...

Десять літ тому... Карпатськими верхами ішов напричуд гарний місяць серпень. Золотими потоками спливали соняшні промені на смарагдову хвою смерік, вдарилися в густу бору. Майже лісове лоно, встелене мертвим, бурим чатинням, квітчали червоні, в білі зори розмальовані голови моримухів. На лісових галявах розсілися широкими кущами бузина, ціла обтикала китягами ягідок, закрашених сонцем на яркий цинобер. На полянах цвіли оранжевими квітками арніка і яструбчик, синіли лазуром великі кошики гірських волошок, колісалися на довгих стебелінках кремкові голки будяків і пияли ароматом лілейні кружла чабриши. Тільки мідь і пурпура, що валилися в листки бруслини, нагадували нам, що провели літо в чудовому бойківському селі, що осів уже ставляє перші кроки у карпатському борі.

У цю пору, десь далеко від цієї блаженної закутини грохотали громи. Це машерувала Австрія в галасливих, брутальних рядах, це на Градцині розсіявся чорний хижак. А в малярських тюрмах конали тоді останні Січовики. Польща захоплювалася кланом чеської, заолзянської землі й браталася з мадярами по поваленні "грізної" Карпатської України. Ішов тоді жаж із заходу, йшов і зі сходу, бо в Москві гострили у цьому бої кльови два великі хижакі. Кожного вечора довили ми горячково хвилі етеру та снували важкі думи. То ж ішов у Москві тортеж і за нашу шкіру. Що ж принесе нам майбутнє?

Зловісна хвиля принесла нам скоро відповідь: хижакі записали могорич.

Така була наша остання ніч. Це заплакали скрипки, затьохкали флейти, заспівали клярнети і це затьохкало серце, відчувало, що:

Та остання хвиля...
Мой сні, мой мріі,
І солов'ї наді
Скінчилися...

Так, скінчилася у ту довшину годину... для багатьох навзажди.

Ранній ранок застав усіх нас при спільній роботі. Ладували на скору руку кюфрі, коні, валізи і зараз же відвозили їх на недалекий залізничний двірцев.

хрустке почуття, мусить в дійсності завжди бути п'єканим, щоб мій дух мав силу викликати на цей світ мою кріваво-тяжку творчість".

(Докінчення на стор. 3-ій)

Повітрям неслася грізна примара війни. Через день галаслива гора опустіла, замовкли скрипки, флейти і клярнети, замовкли саксофон і заверчав чорний фортепіан. Опустіли альтанки, доріжки, докошишні ліс і береги річки. Село затихло як перед бурєю.

А в місті рух і метушня. Оголошення закликали вояків до зброї боронити "батьківщину". Чий? Почалися погрози і арештування. Одних відвозили в тюрму. Для тих доля була ласкава. В поспіху забули про них і їм удалося вирватися на волю. Других придержував військовий поліція через день на станиці. А ввечером, у закутні міського парку, без суду, покардані, по злодійських умундурованих злочинці косили м'яке життя. Стривожено до глибини душі рахували ми віддані стріли і відмаляли молитву за упокій незаних наших ближніх. Кількадесят розкиданих по кущах шапок, і лантки, на оспіх припорпані землею ямки з помордованими, кликали небо на свідка заподіяного злочину. Страшні вістки потяглися нами. На передмісті, при дорозі "патріотичні" вояки замордували по збірських Богу духа винних: мистця, учителя семінарії Рідної Школи, Олександра Харкова, а і студента кравківської Академії мистецтва Охримовича як "москвських шпегуф". Польські патріоти порізали їх живцем і ще з живих випустили внутренности.

А між тим радіо, грішало від патріотичних промов, закликів і пісень. Тільки цей крикливий, бундючний, тон переривав що хвилями інший, стурбований, тон летунської остроги.

Мобілізація армії йшла м'яло. Про якісь серйозний спротив не могло бути й мови при абсолютній нездарності вищої військової команди і при розпаленій до червоного національній ворожнечі. Де кілька терористичних налетів на місто дедмордували населення до краю. Всі чекали кінця війни. І він прийшов дуже скоро. Якоюсь у полудне виявилися в місті ворожі патрулі, а за ними і невідчкий відділ військової та якась команда. На високім стовці, перед командою, замавав червоний прапор з білим кругом і чорним, помоланим хрестом.

Перший етап війни скінчився. Та зараз же стали кружляти нові трівожні вісті, що надходили нові "визвольніки", зі сходу. І дійсно, в два чи три дні появилися за річкою однорозі шапки з червоними зірками. Це "вже визволяли нас "єдинокровні"...

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Back YOUR FUTURE

With U.S. SAVINGS BONDS

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕННЮ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

112)

Нас загнали тоді швидко до камери, але цей інцидент довго був темою наших камерних балачок.

А через кілька місяців у Ростовській тюрмі на Багатьяновському провулку, я вже мав змогу особисто познайомитися з колишнім політкаторжником, якимось Булатовим.

Це була жива советська людина, із здоровим розумом та доброю пам'яттю, який побував і на царській каторзі і готувався відбутися п'ятилітній термін на советській каторзі.

На моє запитання, яка різниця між царською жандармською в'язницею і советською,

він подивився на мене так, як дивляться на хлопчика, який цікавиться, як то лелека приносить мамі дитинку на крилах або у дзьобі, — пирснув і давав реготати. Він довго сміявся над моїм незнанням, а потім одразу замовк, зробився серйозним і похмурим, і багаторазово похитав своєю сивіючою головою.

Він був дуже обережний і скупий на слова, і через хвилину сказав мені:

— Майте на увазі, що в цій самій Багатьяновській в'язниці я починав свою арештантську кар'єру... А ось тепер доведеться продовжити

Віленський - Сибіряков був ще обережніший. Побувавши свого часу на посадах редактора "Известий", а потім журналу "Каторга і ссылка", він, очевидно, ще не зовсім забув смак советського пирога і всіляко ухилявся від "слизких" та небезпечних розмов, не тільки "страху ради іудейського", але і як колишній поплічник кремлівських орудувачів.

В етапі з Дудинки до Красноярську, коли в тюрмі, переповненому хворими, люди задилися від смердючого повітря. Віленський - Сибіряков, тяжко дихаючи лежав у темному, брудному кутку і тужно дивився в помутніле скло ілюмінатора.

В цей момент я вирішив трохи затаркнути його.

— Вам, напевне, легко переносити всі оці жахи нашого становища? — несподівано запитав його.

Не підозрівачи моєї пастки, він доброзичливо посміхнувся і сказав:

— Чому ви так думаете? Думаєте, що мені, як колишньому політкаторжникові, всі ці випробовування, — море по коліна?

— Ні, наступав я на нього, — а тому, що революція — це ваша дитина, а ці страхоти — її овочі...

Він не чкав цього і збентежився, а може, і образився. Я спостерігав за виразом його обличчя і намагався прочитати його дійсні думки й переживання.

Він почав оправдуватися:

— Це не так... Жерти наші були не даремні... Від того, що ми з вами опинилися в цьому ліхтері, доля революції не міняється... Огляньтесь на історичний шлях, який пройшло людство, — він увесь обличчя його стражданнями та засіяний м'єтими... Збагніть єдність життя, як Спіноза, і ви теж аплодуватимете революції...

— Але скажіть правду, коли б ви, старі революціонери,

знали, що з вашого народницького яйця виплутиться не демократичний голуб, а большевицький стервятник, — ви, напевне, поводити б себе інакше? — знов запитав я його.

— Чи бачите, ви неправильно поставили запитання. І я, як послідний матеріаліст, не можу вам на нього відповісти. Якщо хочете, я познайомлю вас із моїм старим приятелем, теж колишнім політкаторжником тов. Петровським. Він пробув у Сибіру років з п'ятнадцять, а тепер, на старі роки, зайнявся релігійною самовіткою... між іншим, до його старої "Справи", яку колись витворювала царська охранка, а пізніше зберігалась в музеї "Товариства політкаторжників", — підшили нову його справу — і так вона за ним і мандрує, спочатку з Москви в Соловки, потім з Соловків — у Норильськ; а тепер — у Красноярський табір... Спадоківсь! — А як він себе почуває?

— зацікавився я.

— Знаходить утіху в релігії, — кинув дотепом мій співбесідник і подивився на мене з посмішкою. — Завтра я познайомлю вас, і ви, надіюсь, знайдете в ньому свого спутника до трансцендентної області Канта. На все, що відбувається навколо нього, він дивиться так, як людина, що вперше дивиться з літака на землю... Петровський — це діяметральна протилежність до Джапарідзе, з яким ви вже знайомі.

В цей час в тюрмі знялась бійка і крик Дауге, якого били урки, що потрапили до етапу, як "саморуби". Щоб позбутися фізичної праці, вони повідрубували собі на правій руці пальці і тепер їх вивозили до Красноярського табору, як непрацездатних.

На шум прибігло кілька вартівних і одразу ж накиннулися на схвилюваного Дауге, що стояв коло дверей. Коли на їхню вимогу повернутися на

О. Г.

Советська інтелігенція

13)

— Та от каже, що коли б так було, як я їй відповів, то нам треба б було вивчати не тільки французьку мову, але і всі інші мови світу. А на це жадної пролетарської голови не стане. Тому, краще повести так роботу закордоном, щоб всі комуністи вивчали російську мову. І я знову не знав, що їй сказати...

— А для чого ви, товариш М., взагалі вступаєте в непотрібні дискусії зі студентами? — Коли ж, знаєте, вони постійно починають перші.

— А ви не піддавайтеся на провокації. Найліпше кажіть, що ви виконуєте розпорядження партії і уряду. Партія вам наказує вчити студентів французької мови — і ви вчите. А студентам наказують вчитися — і вони мусять вчитися. Коли ж мають якісь свої застереження щодо програми, то нехай звертаються до Москви, а не до вас.

— Ах, Боже!... Ох, вибачте, я не хотів сказати „Боже!“, бо належу до „Союзу Війовничих Безбожників!“. Як ви мудро говорите! Чому я справді так від самого початку не сказав? Але, знаєте, я не є політиком, я є тільки звичайним педагогом, і хочу, щоб нікому не зробили прикрости...

— В тому все лихотує. М! Треба бути остершим і твердим.

— Ах, тогось не можу! Не вмію!... Я так стараюсь... Але почуваю, що колись я сумно скінчу... Я не надаюся до сучасного життя...

В тоні його була безмежна безнадійність... Але втіленням відпороности на впливи нових часів і зразком людського індивідууму старої школи був, покійний тепер уже, професор Т. Колись значна фігура серед знавців Римської культури, професор Т. кілька років просидів у Римі, вивчаючи архітектурні залишки цієї славної доби, і заслужив собі велику популярність науковою працею про каналізацію старовинного Риму.

Більшевики його спенсонували і залишили, як свого роду рідкісний експонат, доживати віку в невеличкому власному будинку в глухому містечку. Так жив самотньо славетний науковець, відгородившись від цілого світу дашми студіями над культурою античного світу.

А що був нежонатим, то взяв собі за господиню старшу вже жінку, гапувату і потворну бабу Уляшу.

Уляша була вдовою і мала одного сина, котрий десь на 17 році життя покинув маму і пішов шукати щастя на копальнях Донбасу.

В домі професора був строго заведений розпорядок дня: до господаря невілжно було входити навіть Уляші в ранні години його праці, а гостей він приймав тільки від 2-гої до 4-тої години по обіді. Візи-

тери ж насамперед мусили зголоситися „домоправителю“ і лише після її докладу могли переступити поріг кабінету професора.

Зрештою професор Т. був дуже милою і гостинною людиною, а коли пізнавав у когось бодай крихітку зацікавлення до своєї праці, надзвичайно тишився і одушевлювався та міг цілими годинами розказувати про устрій і закони античного світу.

Революція з її змінами соціальними, новими порядками і законами для професора Т. не існувала. Він і далі до всіх казав „пане“, живив назви установ і урядників за старою термінологією, а навіть одного разу зробив таку диво-вибух, що про неї кілька років зі сміхом згадувало ціле місто.

Не то в кінці 20-х, не то на початку 30-х років в Римі був скликаний всесвітній конгрес римознавців. Дістав запрошення і проф. Т. Не довго думаючи, спакнував він свою валізу, видав розпорядження Уляші і нікому нічого не кажучи потянув на дівреч.

— Прошу дати мені квиток до Риму, — сказав він касієрці.

Касієрка почала перегортати одну за другою заліничні табелі.

— Рим... Рим... — бурмотіла вона. — Де ж він є той Рим?.. Дозвольте! — звернулася, нарешті до професора.

— На якій залізничці є той Рим?

— Як „на якій залізничці“? — здивувався Т. — Хіба ви не знаєте? Рим — столиця Італії.

Касієрка витріщила очі.

— В Італії?! Але ж до Італії не можна їздити!

— Не говоріть мені дурниці! розсердився професор. — Я в Італії кілька років був, а тепер знову маю запрошення до Риму. Коли не вірите, — прошу собі прочитати!

Касієрка прочитала запрошення, потиснула плечима і порадила вченому звернутися до НКВД.

Та і НКВД дозволу не могло дати. Над професором тільки посміялися і не посадили до в'язниці тільки через те, що дивилися на нього, як на божівельного.

— Чого тобі, старичок, до Риму захотілося? Там же буде сама буржуазія. От коли ми зробимо революцію, тоді поїдеш! А тепер — валяй додому і нікому не кажи більше про такі дурниці, бо в нас, брат, з цим не жартують.

Так професор до Риму і не поїхав.

Одного разу до інституту цього глухого міста приїхала візитачна комісія. Дізнавшись про старого професора, члени комісії для розваги вирішили зробити йому візиту і прийшли до нього в 10 годині ранку. Спантеличена Уляша на вимогу таких високих гостей порушила святий розпорядок

Роман Лисняк.

Значення рідної традиції на чужині

Щоб як слід зрозуміти значення рідної традиції на чужині, мусимо розглянути суть цього слова, якого зміст у практичному переведенні дасть змогу нашому національному існуванню поза межами Рідного Краю.

Кажуть, традиція — це притаманний спосіб життя даного народу, який переходить з роду в рід і завдяки чому даний нарід може чітко себе окреслити. А тому, що ми розглядаємо традицію, як спосіб життя на засадах минулого в сучасність й майбутність, то само собою, розуміючи життя, як часову частинку земного існування, ми можемо хоч і не все в кожній життєвій ділянці знайти традиційні елементи, які сучасністю взяли з минулих.

Різними традиції навіть не внутрішнього характеру якого народу (в суті речі тут від традицій не багато, бо це просто провінційний патріотизм!), але часто-густо аж двох народів у нас звикли поєднувати привичкасиною до даної природи. І для цього дають ось такий приклад і у такій формі: чи пригадуєте собі наш приїзд до Німеччини? Вона така гарна для німця, як для нас Україна, вражаючи видавалася нам чужою, холодною.

І це без сумніву правда, але хіба природа, а головню земля, яку даний нарід заселює, не є, коли хочете, традицією? На нашу думку так, але яка походить не від наших предків, а через них і для них від призначення безкожного і нескінченного Бога. І власне від цієї Богом початої „традиції“ іде початок та розвиток людських, у нашому розумінні дійсних, традицій.

І це кажуть, що традиції починаються психікою даного народу. Власне протилежно, бо не може пізніше явище створене на основах попереднього визначати це останнє.

дня і пішла до професора з докладом.

— Але ж, Уляшо, — гнівно обізвався професор, — він ж знає, що я приймаю тільки від 2-ої до 4-тої!

— Так, пане професоре, але це гості з Москви, і я гадала... — Це нічого не міняє, Уляшо. Навпаки, коли вони з Москви і є вихованими людьми, то тим більше мусять поважати чужі правила. Перекажіть їм, що я приймаю тільки після обіду.

Комісія було трохи спешена такою відповіддю, але ще більше зацікавилася „дивачним старичком“ і прийшла в повному складі в призначені години.

(Дальше буде).

Що до традицій українського народу, то їх на підставі попередньої думки можна розглядати від часів мандрівки народів та оселення на Україні антиків, залишаючи кілька десяти років на її основний розвій.

Як я вже згадав, що життя у своїй різновидності — традиційне. І український нарід, можна сказати, завдяки своєму великому минулому та невпинній боротьбі за існування, яка примушувала наших предків і примушує нас, за що ми часто забуваємо, чітко відокремитися від тих, що під плащем „визволення“.

Коли поглянемо на нашу історію, то впадає у вічі те, що власне наш нарід, якого як ніякого іншого старалися підпорядкувати під страшний закон денационалізації, тримаючись своїх традицій не тільки, що не зменшався чисельно з причин впливу того закону, а ще й могочо виріс та росте духово!

І власне ця боротьба за національне існування, можна певно твердити, має свою тра-

дицію. Вона стала традиційною боротьбою цілого українського народу, що „арантує“ нам її успіх. Може для когось це твердження за оптимістичне, коли глядімо на нашу еміграцію, її життя, повне сварів і чварів (теж традиційних!). Але ми сміємо твердити за прийнятою формою, що немає українця чи українки, який (яка) би не вірив, що коли пролунає могутній заклик великого Володимира з над широким дідом Борестену і звуки Софії та Юра! то всі ми, як один, забуваючи за дрібниці (але небезпечно для нас!) станемо під визвольні прапори України!

Але... час іде. Вже роки скитання. А ще скільки? Здається повна безвихідність, небезпека денационалізації та деукраїнізації бязька, як ще ніколи. Шукаємо виходу із становища, в погоні за ідеальним фізичним буттям забувається за дух, де вихід?

Давно стверджено, що ми, емігранти, тільки передова сторожа в поході завоювання світу українською правдою! Ця правда — відома всім: справедливо самовизначення народів!

Виконати це завдання може тільки такий тип українця, що вихований на кращих традиціях рідної стріхи і вірою в традиційну нашу ідею: Бог і вільна Україна!

Творчість і меценатство

(Домінення зі стор. 2-гої).

Але вирвати ту страшну, велику Божу силу з нутра одної людини не так легко завдання. Хто буде її сприймати? Хто її зрозуміє? Де та сцена, на якій уміститься цей гігантський буревій надхнення і уяви? Таких людей ще немає, вони ще не знайшли свого мистця, вони ще десь там дуже далеко, сто років позаді. Але увага! Ріхард Вагнер все таки не сам. Він знаходить відтінки себе самого, хоча не в творчому розумінню.

Він знаходить великі благородні душі, що його розуміють і добровільно беруть на себе всі тягари матеріального і морального-порядку, щоб тільки той творець міг себе виявити. Ріхард Вагнер знаходить благородну жінку в лиці Матильди Везидонк, до неї прилучається баварський король Людвиг II, ще двоє-троє їм подібні — дочка Ліста Козіма, що стає дружиною Вагнера — і ці кілька особистостей дають Вагнерові фактичну можливість викликати з небуття та втілити у конкретність оту саму його „кріваво-тяжку“ творчість.

Приклад Вагнера не виняток. Це лише загальне правило. Усі великі мистці завжди і при всіх умовах мали біля себе отих Матильд і отих Людвигів. Не уникнули цього ані такі велитні творчості, як Гете, чи Леонардо да Вінчі. Чи зміг би Чайковський виявити себе на таку широту, коли б не пані фон Мекк, або Рєпін

без Тредяковського, чи російські музики без Бєлієва, Сенкевича без свого суспільства, Шевченко без Брюлова чи Жуковського, Шаляпін без Мамонтова.

Це саме править у всіх ідших ділянках творчості. Відкриває і винахідники так само потрібували допомоги зі зовні. Чи були це такі як Роберт Кох, чи Франц Бенді — всі вони мали своїх меценатів. Бо самі творці не можуть виповнити біля себе весь простір до всіма його вимогами. Вони не торгівці, не господарники. Їх матеріальні ресурси завжди нікі. І тому саме поступ людської культури можливий лише тоді, коли нація вилонює з себе не лише творців, а й тих, що творців розуміють та їм учинно сприяють.

Чи можемо уявити собі зріст українства без таких великих постатей, як Євген Чикаленко, або Шемиренко, або митрополит Шептицький? Та ж ми мали багато, і поміщиків, і промисловців, і митрополитів, але чи маємо право всіх їх включати в історію розвитку нашої культури? Ні. Не всі вони були повними, справжніми, великого масштабу і глибокого розуміння справи, людьми. Ми дуже часто маємо людей з великими матеріальними ресурсами, але ті люди живуть якось відірвано. Вони не включаються в процес творчої діяння і не міряють своєї

Голоси Читачів

Нагадаймо собі „Просвіту“

Мені як недавно прибулому виглядає так, що багато свіжопрібулих суспільно-громадських робітників стоять ні в цих — ні в тих просто тому, що не знають, як дібратися до нового середовища. Люди стверджують порожнечу, що залягає просторі галі й народні доми — і... бояться „заціпатися“ з цією порожнечою, щоб не зазнати поразки. Прелегенти бояться заповідати цікаві доповіді, ініціатори національних свят бояться виходити з ідеєю святкових академій, вчителі бояться починати курси — бо знають, що люди, головно молодь, не прийдуть.

Цей страх перед порожнечою від порожнечі наскрізь оправданий, але він ніяк не дає паспорту на бездіяльність. Порожнеча мусить бути заатакована і переможена; справою живих людей є шукати і знайти не обхідну зброю — засоби до боротьби й перемоги.

Шукати не доводиться ані довго, ані далеко. В своєму арсеналі ми маємо випробовану зброю, якою „старий край“ здобув велетенські осяги: Товариство „Просвіта“.

Старші річники давнішої імміграції пригадують, як воно було колись у „старому краї“: там теж колись люди ходили сапопасом, жили від сьогодні до завтра й мали свій „добрий час“ — аж до розбивання голів включно. По селах і містечках цвіли корчми, цвіли борги й „моя хата скраю“.

Але прийшла читальня „Просвіти“, і під її промінням, вся ця темна безнадійність щезла, як роса на сонці. Коли люди почали читати рідну пресу й книжку, вони зрозуміли, хто вони, чого на цій землі живуть і що їм треба робити. Швидко після того вони стали організуватися, обхоплюючи всі ділянки свого життя. Пішли

роботи історичними категоріями. І тому саме народ, що не посідає таких особистостей, або має їх невиспалено, не може виявити себе на цю широту. Наш Іван Франко не зміг видати з себе добру половину свого творчого багатства, бо він не мав біля себе ані Візе-донк, ані Людвіга II. Те саме править у випадку Миколи Лисенка. Малі провінційальні рямці їх можливостей, брак засобів гнобили і вбивали творчі розмахи тих великих талантів.

Хотіло ся б, щоб наша нація в своїй історії нарешті збагатилася людьми такого заложення. Ті благородні імена, що дають поживу творчості будуть так само позначені печаткою вічності, як і самі творці.

рости рідні школи, кооперативи, банки, преса, „Січі“, „Соколи“, хори, драматичні гуртки і т. д., і т. д. Можна, без перебільшення сказати, що зрив був у великій мірі ділом матері — „Просвіти“. Бо вона відкрила людям очі на себе самих і на світ.

Цікавий, модерний тип читальні „Просвіти“ виріс на еміграції в Європі, 1945-1949 рр. Крім індивідуального читання всіх доступних українських часописів і журналів, там відбувалися доповіді з українознавства, з економіки, техніки й політики, після яких вив'язувалися жваві дискусії. Вряди-годи в читальні влаштовувалися такі ж свобідні авторські вечори поетів (письменників) і принагідні концерти в честь наших велетнів. Усе це без зайвої помпи, без квітков вступу — просто в одному моменті голова читальні просив перервати читання й повідомляв, що „тепер відбудеться“ такий то й такий відчит, чи вечірка. Решту роботи виконувала читальня бібліотека і товариські гри, в сусідніх кімнатах, як шахи, доміна, лінг-понг тощо.

Чи дивниця, що до такої читальні горнулося старе й мале? Що тут люди почувалися в справжньому народному домі? Що тут з'єднувалися в одну українську родину католики і православні, націоналісти й соціалісти, гетьманці і безпартійні? Мати — „Просвіта“ вміє зібрати, об'єднати й напутити всіх своїх дітей.

Ця Аліма-Матер збере, об'єднає і напутить нас і тут, коли ми владомося під її покров. Вона прожеле з наших „галь“ духову порожнечу, дасть зір незрячим, слух оглухлим, і мову німим. Вона повиняє наших людей з тисячних гет вегетатції і зробити з нас одну, свідому, активну українську громаду.

Вдаймося негайно під покров Матері — „Просвіти“. В „галах“, у народних домах, чи в інших приміщеннях, освоюймо читальні „Просвіти“ — і негайно починаймо роботу.

Тут ключ до всіх тих досягнень, про які ми даремно мріємо... О. Н.

REVISED EDITION OF
SLUZHA BOZHA
(HIGH MASS)
and INSTRUCTIONS for the director.

By Michael Pochmursky

This Mass is written for beginners; it can be sung in 2-3 or 4 parts music. The letters are written in the English alphabet. Anyone can sing it. Anyone can direct it. Price only \$2.00. Write to "Svoboda", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ПОШИРЮЙТЕ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!

СКАЖІТЬ СВИТОВІ ЯК, ЗА ЩО І ПРОТИ КОГО ВОРЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД!

Замовте негайно для себе і для своїх знайомих ДОКУМЕНТАЛЬНУ ІСТОРІЮ

Української Повстанчої Армії

"UKRAINIAN
RESISTANCE"

The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times

ТІЛЬКИ ЦЮ ВИДАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

УКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОВИМ КОМІТЕТОМ АМЕРИКИ.

Ціна книжки \$3.00.

Замовлення разом з належністю посилайте до:

"SVOBODA"

81-83 Grand Street, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

УВАГА! — ШІКАГО І ОНОЛИЦЯ!

ПРОСИМО ВСІХ ВАС ПРИЙТИ НА

РІЧНИЙ БАЛЬ

— який уряджує —

БРАТСТВО СВ. О. НИКОЛАЯ, ВІД. 106 У. Н. СОЮЗУ

В СУБОТУ, 17. ВЕРЕСНЯ 1949

(SATURDAY, SEPTEMBER 17, 1949)

В ГАЛІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ,

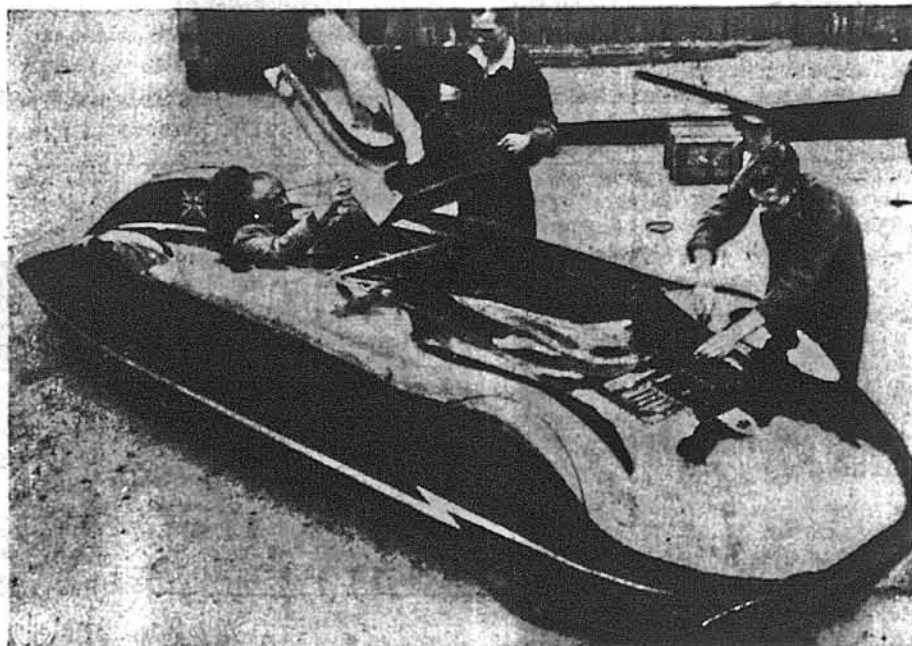
843-845 К. Мінасник Вил.

Початок у 8-годі. вечером. — Вступ з текстом 60¢

Просимо всіх своїх членів і члениць нашого відділу 106. Рівночасно просимо урядників і члениць відділів У.Н.С. з Норт Сайда та й усе українське громадянство з міста Шікаго і Онолиця. Добра музика до танців, першорядний буфет та здорові напійки.

За добру задоволяючу забаву ручить вам

Комітет Балю.

МАЛІН, АЛЕ ШВИДКІЙ. Полк. А. Т. Гарднер робить останню підготовку до міжнародних самоходних перегонів в Сілверстон, Англія. Цим малим самоходом він розвинув швидкість 203 миль на годину, що є світовим рекордом для малих автомобілів.

З В І Т

31 ЖЕРТВ, НАДІСЛАНІХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.
(ЗА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ 1949 Р.)

Філадельфія, Па. — Укр. Православна Церква, вкладка \$10, ов. „Любов“, від 45 10, Ліга Укр. Молоді, вкладка 10, Ганчарський.

Палмертон, Па. — Збірка, яку перевів п. Д. Демчик \$7. Зложили: Д. Демчик 2; К. Тварковський 3; по 1: А. Френюк, В. Сган.

Майнерсвил, Па. — о. П. Білонь, вкладка \$5.

Бетлегем, Па. — Збірка з похорону Теклі Солотва \$16.

Ембридж, Па. — Братство св. Василія Великого, від 161 УНС \$50.

Олифант, Па. — Демко Хомін \$10.

Ботлер, Па. — Укр. Гр.-Кат. Церква зі спільного Свяченого \$40.

Форд Сіті, Па. — Тов. „Січ“, Відділ 63 \$10.

Челтенгем, Па. — Тов. ім. Вітовського — ОДВУ, Від. 12, вкладка \$10.

Шарон, Па. — Укр. Прав. Церква св. Івана зі спільного Свяченого \$36.15.

Сльован, Па. — О. Ключанович \$5.

Клаймер, Па. — В. Грег \$5.

Микізракс, Па. — П. Шпак \$5.

Ковтсвилл, Па. — Укр. Православна Церква \$71.75.

Нью Йорк, Н. Й. — Комітет Метрополітаної Округи вкладка \$10; Орг. „Самопоміч“, вкладка 10; Укр. Союз Допомоги 35; Х. Геба 15; Марія Обуховська 5; С. Козопар 5; Укр. Запомогте Тов. „Дністер“, від 361 УНС, замість квітів на могилу Ілька Ткач 20; Укр. Дем. Клуб. 10; Союз Українок, від 1-3 віча 7 і 8 травня 25; Катерина Пелешок з віча 7 і 8 травня 5; Тов. Укр. „Дністер“ з віча 7 і 8 травня 75; Укр. Демократичний клуб з віча 7 і 8 травня \$100.

Бруклін, Н. Й. — П. Крат \$5; Укр. Центральний Комітет, збірка з віча 7 і 8 травня 50; Арлінгтон Гайтс, Іл. — Іван Відділ 21 УНС з віча 7 травня 100; М. Топорков 10.

Рачестер, Н. Й. — С. К. Шевчук (з віча 7 травня \$20; Укр. Амер. Допом. Комітет, вкладка 10).

Коговс, Н. Й. — „Писанка для Магарака, М. Івасишин.

Клівленд, Огайо. — Злучені Українські Організації, вкладка \$10.

Акрон, Огайо. — Збірка зі спільного „Свяченого“ \$50.

Кемпбел, Огайо. — В. Прокопник \$5.

Йонсгавн, Огайо. — Д. Голубець \$5, Ф. Фатсч 5.

Ньютон Фолс, Огайо. — Х. Г. Кухта \$10.

Вунсакет, Р. Ай. — Збірка з похорону Марії Галас \$14.

В. Берник, Р. Ай. — І. Федорівч \$5.

Милвокі, Віск. — Зі спільного „Свяченого“ \$14. Зложили по 1: В. Бойчук, І. Сенчишин, В. П. Булеца, В. Гольдман, С. Ковтун, В. Яремчук, Марія Карпек, Бурсук, Пахук, О. Яковичів, С. Михель, М. Хомета, решта дрібними.

Дублін, Віск. — К. Троц \$5.

Брістоль, Конн. — Збірка на Службі Божій, в рішучу смерті І. Прухницького \$15.

Лос Анджелес, Каліф. — Укр. Прав. Церква св. Володимира \$25.

Сейнт Луїс, Мо. — Жіноче ов. „Любов“, відділ 373 УНС, збірка в день Матері \$64.

Балтімор, Мд. — А. Зозуля \$5.

По \$3.00: А. Вдовичук В. Голово, А. Захарчук, С. Цимбал, Н. Нагірняк, М. Лучишин, М. Н. Гайдак, Т. Симчук, Т. Шпунт, В. Дячук, В. Мерешичак, П. Гуля.

По \$2.00: П. Брагар, М. Лосів, Ребак, А. Третяк, В. Вонняк, П. Трипалюк, М. Гладкий, О. Мушкевич, І. Лишич, Л. Проневич, В. Зеньчак, І. Процак, К. Веселик, І. Девмас, І. Старобранський, М. Яремчук, П. Гомель, С. Ткач, Т. Ковалюк, О. Семірчук, П. Ван, М. Педик, М. Щербанович, В. Ливар, М. Прийма, І. Кровицькі, Д. Волянник, І. Кніш, С. Якич, А. Одуляк, І. Кісіль, В. Сливар, М. Цибак, П. Печія, П. Пукаш, С. Ратушний, П. ончак, С. Шкупі, Д. Дузик, А. Зеньковська.

По \$1.00: П. Гулькевич, М. Добань, Н. Халюс, С. Грабовський, Т. Кравчук, Анна Ломачка, А. Трусяк, К. Савка, П. Мельник, І. Станіславський, М. Паланюк, П. Шпак, о. Н. Баранський, Анна, Сенков, Розалія Луць, М. Міщенко, П. Богданчик, С. Чайковський, Г. Верес, Т. Вагри, І. Огадоба, І. Русиян, С. Швагль, М. Коац, І. Хома, К. Богдан, Л. Росткович, А. Гаврилюк, М. Гладка, В. Молдовець, А. Гринук.

СОВЕТИ ІНТЕНЗИВНО ПРИГOTOВЛЯЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ

Лондон, 12 вересня. — Усі інформації з-поза соювської залізної заслони підтверджують, що Советський Союз всіма силами підготовляється до нової війни, використовуючи до крайнього всі свої господарські і людські резерви. В останньому часі ця підготовка прибрала вже конкретні форми: теж на кордонах властиво-Советського Союзу. Всі прикордонні терени від Балтійського до Чорного моря, головне в Україні, Білорусі та Балтійських державах тепер поголовно „очищується“ від автохтонного населення, заселяючи його в „центральної області“ та на Сибір і заселяючи родинами енкаведистів. Масова висадка з цих районів охопила теж все не-словянське населення, як греків, турків, жидів та інші національності. Під час такої самої підготовки до другої світової війни Совети, як відомо, безпощадно винищили десятки тисяч українців, трупи яких опісля знайдено в масових могилах у Вінниці, Житомирі, Одесі та в інших містах України.

ДО АМЕРИКИ ПРИХАВ ПАВЛО ЛИСЕНКО.

Нью Йорк. — За звітним щоденником Нью Йорк Тайме з неділі, 11. вересня, прибув до Злучених Держав Павло Д. Лисенко, брат славного советського академіка-біолога Трофіма Лисенка. Павло є менше талановитим людяно від свого брата. Він вступив в копальні Донбасу на Україні тим, що винайшов спосіб переміни низької вартості каміньного вугілля на кокс. Його методи вживають тепер в Донбасі, хоч самий Павло Лисенко наразився на переслідування вищих советських урядовців. Співробітник Тайме, Віль Лиснер, який переводив вивід з Лисенком при допомозі магістра Володимира Душинка з огляду на те, що Лисенко розмовляв по українськи, твердить, що американські урядові науковці у Вашингтоні, які вже користалися знанням Павла Лисенка під час його побуту в американській зоні Німеччини в Європі, признали його за одного з найкращих знавців і визначних працівників в його ділянці. Лиснер передав підписану трудності Павла Лисенка з советським урядом, загрозу для його життя, забрання його німцями і працю під час американської окупації. Ні в одному випадку Лиснер не називав Лисенка росіянином, а виразно підкреслює його українське походження.

ВУЛИЦА ДІМІТРОВА ЗАМІСТЬ АЙЗЕНГАВЕРА

Прага, 12 вересня. — Місцева газета „Лідове Новини“ повідомляє, що в Карльсбаді вулицю ген. Айзенгавера тепер переіменовано на вулицю Дімитрова. Газета заявляє, що зміна назви вулиці є „відзеркаленням нового політичного положення“.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету ко-раблем „Дженерал Елтінг“ до порту в Востоні, дня 13-го вересня:

Вричак Михайло, Анна, Зенко; Харко Андрій, Анна, Дарія; Хитровський Павло, Марія; Цюняк Теодор; Цимбал Катерина; Феодорів Семен, Ірина, Богдан, Юрій; Іванів Микола; Ячичин Павло, Євгенія, Богдан; Кашній Володимир; Качмар Іван, Євдокія, Марія, Ольга; Казимирів Сергій, Марія; Корольчук Франко, Гавліна, Лідія; Лавринейко Василь, Розалія; Мандзюк Іван, Ольга, Наталія; Марич Василь, Євдокія, Богдан; Масловська Софія, Мирон, Зенов; Мельник Василь, Галина, Богдан; Микитин Михайло, Михайліна, Ольга, Григорій, Ольга; Никифоров Яків; Носаль Василь, Марія, Михайло, Галина; Новицький Віктор, Ева, Марія; Новосад Іван, Ірина; Ольшанський Сергій, Серафим, Федір; Осташ Петро; Підляк Степан, Пелагія, Ніна; Ремес Іван, Олена, Василь; Рій Іван, Степанія, Ірина, Євген; Романюк Катерина, Павло, Марія, Володимир, Надія, Петро, Параскевія, Олександр, Адриєн; Романко Володимир; Руденко Іван, Галина; Рибчук Іван, Надія, Марія; Синенко Михайло, Катерина, Леся; Соновий Тимотей, Єлисавета; Слободський Степан, Марія, Павло; Шалабай Трофим; Шпид Лілько, Катерина, Степан; Шилькевич Степан; Троян Олександр, Анна, Валентина, Федір; Шимків Михайло, Анна; Тищенко Олександр; Васильків Іван, Анна, Леся, Євген; Вергановський Федір, Анна, Ніна; Войтович Степан, Олена; Зарицький Михайло, Теодора, Надія, Ірина; Жеребко Єлисавета, Володимир, Валентина, Зінаїда, Лідія; Бачинський Константин; Бережанська Марія, Володимир; Дерев'янченко Константин, Осипа, Ірина; Долішній Василь, Анна, Василь, Михайло, Марія; Дугельний Трохим, Марія; Дзещох Павло, Текля, Ольга, Ірина; Гапій Катерина; Гаранчук Євген, Софія; Голіната Євгенія; Городецький Дмитро, Єва; Говера Федір, Анна, Богдан; Івашко Павло; Ясіньський Андрій, Лідія, Атонія; Кость Іван, Анна, Іван; Коваль Осип, Софія, Анна; Коза Володимира, Анна, Іван; Краковецький Амброзій, Розалія, Марія; Круць Євстахій, Марія, Меланія, Анна; Кузь Андрій, Марія, Ольга; Кушнір Теодор, Антонія; Лаба Степан, Ольга, Василь, Ярослава; Лукецький Яків, Анна, Богдан, Ольга; Лешко Микола, Северина, Михайло; Литвин Мирон, Олександр, Павло, Михайло; Макар Станіслав, Анна, Марія, Володимир, Осип; Максимюк Василь, Соня, Орест; Мальгівський Микола, Катерина, Одарія; Матіаш Василь, Софія, Михайло; Мельник Василь, Анеля, Ірина; Микитів Тимко, Емілія; Мочуль-

ський Станіслав, Катерина, Степан; Мирон Дмитро, Юлія, Ярослав; Оксамитний Михайло, Марія; Опалюх Роман, Станіслав; Опалиш Анна; Осінська Наталія, Анна, Марія; Турчневич Любов, Ігор; Заць Михайло, Софія, Богдан, Лідія; Сайкевич Михайло, Неоніла, Мирон, Ярослав; Бондар Микола, Розалія, Лідія, Ольга, Микола.

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АСТОРІЯ, Л. А. — Триквартальний збір Бр. св. О. Нікола, від 5, відбудеться в суботу, 17. вересня, в годині 7:30 вечір, в галі У. Д. Гор. Клубу, 31-14 — 30 Еле. Просимо всіх своїх членів і членів прийти на збори, бо є деякі справи до погодження. Просимо всіх українців, які ще не є членами У. Н. Союзу, прийти і вписатися в члени. Довгуючі члени просимо вирішити свій застарілий довг. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василюк, кас.; П. Варнич, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge No. 112 will hold its monthly meeting Sunday, Sept. 18, 1949, after 3rd Mass, in St. Peter & Paul Church Hall. We urge all members arrears to please attend. — E. Laluk, Pres.; H. Prochiv Treas.; R. Kupchik, Sec'y.

МІЛВІД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від 347, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. по полудні, в галі де зазвичай. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо справи до погодження. — С. Патен, предс.; С. Пелехатий, кас.; Г. Тимчів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від 83, поведомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 1. по полудні, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Пригадуємо членам, що літній час минув, тому збори переносяться на неділю. Просимо членів прийти на ці збори, а довгуючих просимо вирішити свої застаріlosti. — С. Чорномаз, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Для 2. вересня 1949 р. номер у 57-й році життя ГРИГОРІН НАЛЕПА, довголітній член і урядник Бр. св. Володимира, від 65 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж.

Покійний походив з села Добриши, повіт Городок Згайлонський, Західна Україна. До братства і У.Н.С. вступив в черні 1919 року і спочинав урід. секції, який опісля касиєр відділу. Покійний полишив у світу дружину Марію, трьох синів: Данила, Андрія і Івана; дочку Ану і чотирьох внуків. Покійний був касиром парафії св. Володимира, репрезентантом до У.Н.Дому, репрезентантом до Центрального Комітету Українських Організацій міста Елізабет, членом Українського Демократичного Клубу і інших організацій. Був опікунію гарної вдови, застав веселля і ніколи не жалував жертви на українські народні і церковні потреби. Сам щедро жертвував від себе і рідні, а також зохочував і інших до жертв, бо вірив, що тільки так можна зберегти українське слово. Опісля приїхав зможом багато зробити.

Втрата цього широго та правдивого громадського діяча викликала жал в цілій елізабетській громаді й околиці і сотні громадян прибули на похорон, щоб віддати останню прислугу. Похорон відбувся в понеділок, 5. вересня, з дому жолоби до церкви св. Володимира. В поході взяли участь урядники і члени Бр. св. Володимира, відпочували У.Н.Дому, Центр. Комітету, урядники відділу У.Н.С., а саме від 3, 37, 142 і 234. Даліше урядники парафії і інших організацій.

Веч. о. Л. Чавельський, місцевий парох, відправив жалібно-богослуження та виконав пращальне слово. Опісля приїхав вдаліше на цвинтар, а по скінченні підняв над гробом Покійного вигукоси пращальну промову Р. Слободян, пращуючи Покійного від Бр. св. Володимира, від 65 УНС і усіх українських організацій, згадав заслуги Покійного за 33 роки праці в елізабетській громаді, за що поміч, яку Покійний старався для українських синів, ходили кожного року з колядою. Нехай оте шліта американська земля буде Тобі легкою і щільна Поку пам'ята.

Андрій Смит, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Нікола, від 108, відбудуться в неділю, 18. вересня, в домі відділів У. Н. Союзу, 843 N. Western Ave., в годині 12. по полудні. Просимо всіх членів і членів прийти, бо маємо багато справ до рішення. Довгуючі члени обов'язково мають явитися та вирішити свій довг. — За уряд: П. Кодоцький, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Децьків, секр.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі а довготривалі недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуться жиді лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісні години: Щодня від 10 рано до 7 вечір. В неділю від 11 рано до 1 по полудні.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПІ

NEW JERSEY
ІННІ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАРІКРАША
У випадку смутку в родині
кличте як в день так і в ночі.

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,
cor. Warren Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарядку погребам по \$150
ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАРІКРАША.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Easex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занімається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPEL
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MEtrose 5-5577

ЩО ІХ ЩЕ МОЖНА ДІСТАТИ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

Книжки, поміщені в цім ціннику, є по кілька примірників. Тому хто скорше замовить, то ще може дістане. (Продовження).

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Я ВОЄННІ Оповідання.

Не піддавайся білі, оповідання з селян. життя, д-р А. Чайковського \$ 25

Незвичайні пригоди Матія Сандора, повість у 2. томах, Ю. Верного \$ 40

Німецько-український словар (книшечковин) \$ 65

Німецька селянська війна, Фр. Енгельса (переклав з німецького В. Левинський) \$ 40

Новели, Кн. І. Юрія Сірого \$ 70

Образки з громадського і письменницького розвитку русинів („Спо-мни з мого життя“), написав Олександр Барвінський, в 2-ох частях; перша частина з 10 портретами і 13 картинками \$ 200

Огляд булалашини українського народу, переповні В. Андрієнко, з 40 образками і 3 малюнками \$ 20

Огонь на услугах чоловіка (3 Ілюстрації). — Становище північ. — Янко музика. — Санітарний сін. — Дні нашої слави і неволі \$ 15

Оповідання з військового життя і інші \$ 15

Оповідання Олексі Сторожени \$ 15

Оповідання Пантелеймона Куліша \$ 15

Оповідання про заздрих богів, Мих. Драгоманова \$ 10

Оповідання з Всесвітньої історії, Ол. Барвінський, в двох частях \$ 80

Опшник і інші оповідання \$ 20

Орися, Дівоче серце, Січові гості, оповідання П. Куліша \$ 20

Особні Пастушата (сказання), О. Яремчук \$ 10

От собі стійкий, написав Рудяра Кіпінг, переклав Вас. Ткачківч з трома образками, брош. \$ 35

От собі казочки, нап. Рудяра Кіпінг, пер. В. Ткачківч, з двома образками, брошурована 20 ц., оправлена \$ 50

Франко Іван: Оповідання. Зміст: Мадий Мирон, Грицева шкільна наука, Овонець. Борис Граб і інші \$ 25

Чехов А.: Оповідання, Переклад О. Бабія \$ 25

Берн Юрій: Плесом Амазонки (La Jangada). На укр. мову переклав М. Копій. В двох частях. І і II часті. Опр. \$ 200

Бірюк І.: Проти закону. Повість на тлі політ. 12. віку \$ 50

Лепкий Богдан: Писання Богдана Лепкого, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльності, написання В. Вернивею. Том І. Вірші, том II. Проза. В подот. опр. \$ 500

Про планкани і лічення домашніх звірят. Практичний порадики \$ 25

Про славного українського лиця Івана Сірка. Історична розвідка з картинками, Петро Сосенко Молодший \$ 15

Пома нежми болю, картина з безодні, написав Осип Турянський \$ 60

Польща йде та й не одна з дві, написав Омелян Ревюк \$ 25

Про заводи в селі Гавишівці, оповідання П. Куліша \$ 25

Під шум млинських коліс, оповідання в 2-ох частях, В. Держируки \$ 20

Паскарь, оповідання Б. Лежко \$ 10

Павло Баскравіч, детективний роман, написав Конач Доял \$ 85

Північний бігун козацького народу, Євгена Єланіча \$ 15

Під коласами історії, д-р С. Томашівський \$ 25

Під Корсунем, історична повість А. Кащенка, видання 3-те \$ 45

Підручник двохколісних образів, як оперувати машинами і їх сполучення, Юр. Костура \$ 75

Замовлення і належитість слати на адресу:

Svoboda

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.
(З Книжки треба платити тільки американського валютою).

Візник цілком не рахувався з відразою левів до води і по-чав переїздити ріку.

Вода підплила понад долів-ку клітки і старий, однак силь-ний лев, заревів зі злості.

На небезпечний рев коні ста-нули дуба...

...і віз перевернувся на по-хилому березі.

ТАРЗАН, ч. 2175. Загрозлива ріка.